

# PSST... MATURA

## PYTANIE JAWNE 33 · MATURA USTNA 2027–2028

LALKA · KONTEKST: PRZEDWIOŚNIE

### MARZENIE ZAMIAST MAPY

Pytanie jawne 33: „Konfrontacja marzeń z rzeczywistością. Omów zagadnienie na podstawie Lalki Bolesława Prusa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: Przedwiośnie Stefana Żeromskiego.

### TEZA W JEDNYM ZDANIU

Marzenie może napędzać do działania, ale potrzebuje kontaktu z faktami.

### GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

#### NA POCZĄTEK

W „Lalce” marzenia napędzają bohaterów, ale rozczarowują, gdy — jak u Wokulskiego — zastępują kontakt z rzeczywistością.

#### NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Wokulski, Rzecki i Cezary Baryka uczą, że marzenie jest dobrym kompasem, ale złą mapą.

### SCHEMAT ODPOWIEDZI

Trzy rodzaje marzeń. Wokulski — miłość i idealizacja. Rzecki — polityczna nadzieja, która nie nadąża za faktami. Ochocki — marzenie naukowe zamieniane w eksperyment. Kontekst: szklane domy i pierwsze spojrzenie Cezarego na Polskę. Wniosek: nie każde marzenie trzeba porzucać po pierwszym zawodzie. Trzeba odróżnić cel, do którego da się iść, od obrazu, który zasłania prawdę.

**Chcesz mieć to pytanie z głowy?** W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: [niekazmuliczyc.pl/psst/](https://niekazmuliczyc.pl/psst/)

# SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

## 1. Postaw tezę — Czy każde marzenie jest szkodliwą iluzją?

**KIERUNEK ODPOWIEDZI** Nie. Marzenie może wyznaczać cel i pobudzać do pracy. Problem powstaje, gdy człowiek ignoruje fakty lub zastępuje realną osobę własnym wyobrażeniem.

## 2. Zobacz Wokulskiego — Jak wyobraża sobie Izabelę i w którym momencie to wyobrażenie się rozpada?

**KIERUNEK ODPOWIEDZI** Idealizuje ją, a jej gesty często odczytuje zgodnie ze swoimi nadziejami. Rozmowa Izabeli ze Starskim, którą słyszy w pociągu, burzy obraz ukochanej. Kryzys wynika także z tego, jak wiele znaczenia nadał tej relacji.

## 3. Wyjaśnij marzenie Rzeckiego — Na co liczy w polityce i jak reaguje na wiadomości niesprzyjające jego nadziei?

**KIERUNEK ODPOWIEDZI** Wierzy w sprawczą rolę dynastii Bonapartych i oczekuje nowego Napoleona, który odmieni losy Europy. Nawet po klęskach trudno mu porzucić ten sposób widzenia historii. Śmierć księcia Ludwika Napoleona podważa jego nadzieje.

## 4. Porównaj Ochockiego — Dlaczego jego marzenie o maszynie latającej różni się od idealizacji Wokulskiego?

**KIERUNEK ODPOWIEDZI** Ochocki próbuje przekuć marzenie w pracę naukową i doświadczenia. Ulepsza mikroskop, buduje urządzenia i szuka rozwiązania. W powieści nie konstruuje jeszcze gotowej maszyny latającej.

## 5. Dodaj „Przedwiośnie” — Co opowiada Seweryn Baryka i co Cezary widzi po przybyciu do Polski?

**KIERUNEK ODPOWIEDZI** Seweryn snuje wizję szklanych domów i dostatniej, nowoczesnej Polski. Cezary widzi biedę, błoto i zniszczone budynki. Obietnica nie zgadza się z rzeczywistością, choć pragnienie lepszego kraju może nadal motywować.